

tellectualiteit kan de creatieve verantwoordelijke wijsheid werken, want de hoogste creativiteit ligt in de liefde tot dat wat gedaan *moet* worden, waardoor plots duizend andere rationele consequenties als sneeuw voor de zon wegsmelten, zoals in de liefde en trouw tussen man en vrouw plots de interesse wegvalt voor duizend andere mannen en vrouwen. Dit is „de redelijke eredienst” waarvan Rom. 12 : 1 spreekt, de zin van de „Vernunft”.

Een utopie? Naar mijn ervaring moeten we ronduit erkennen dat we in kerk en gemeente — bestaat die nog in geordende, bewegelijke gestalte, in gecondenseerde toestand, als „vaste stof”? — momenteel leven in een stadium waarvan mijn onlangs overleden vriend, de mathematicus-cultuurhistoricus-theoloog Günter Howe, de nauwe medewerker en inspirator van von Weizsäcker, destijds schreef: „Wir sind darum so schlechte Christen, weil wir so schlechte Nihilisten sind”. D.w.z. we hebben voorlopig onze hoofden, harten en handen te vol met eigenmachtige plannen en lusten, zodat er van een waarneming van de beweging van het rijk Gods op aarde, waarneming van belofte en gebod, waarneming van geschiedenis, zo weinig terecht komt. We vragen steeds eerst naar program en alternatief, want we willen garantie. In geschiedenis en rijk Gods wordt geen logisch-rationele garantie verstrekt. En het is duidelijk, dat Howe hier van een ander nihilisme spreekt dan dat van Nietzsche, n.l. van een vrijheid, die alle verborgen pseudo-nihilisme, dat zich thans zo breed maakt in de samenleving, kerk en gemeente, „heelt”, d.w.z. geneest en ons kan maken tot een wegwijzende, niet-spectaculair werkende integrerende „healing community”, bezig in verantwoordelijke creatieve, wijze eredienst in een eeuw van natuurwetenschap en techniek, die de materiële voorwaarden kunnen geven voor alles wat nodig is te doen, maar thans, onder vreemde meesters, indifferent zijn tegenover „Vernunft und Unvernunft”.

Ware creatuurlijke-creatieve wijsheid brengt het nimmer tot een program, dat risicoloos is. Een bergbeklimmer die voor een schijnbaar onmogelijk bestijgbare wand staat, weet in verantwoordelijkheid de situatie overziende, dat alles aankomt op de juiste „Einstieg”. Daarna moet hij in initiatief steeds logica en ratio inschakelen — en hij vindt de juiste „Griffe”, die hij niet heeft voorzien en vooruit kan berekenen. Men praat tegenwoordig veel over „navolging” van Christus en wil mij ondertussen duidelijk maken dat wij niet van een „Einstieg” weten. Zolang dit duurt, zal de zedelijke stuurloosheid rondom natuurwetenschap en techniek, het grootste politicum thans,